

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Ekonomie

jaro 2019

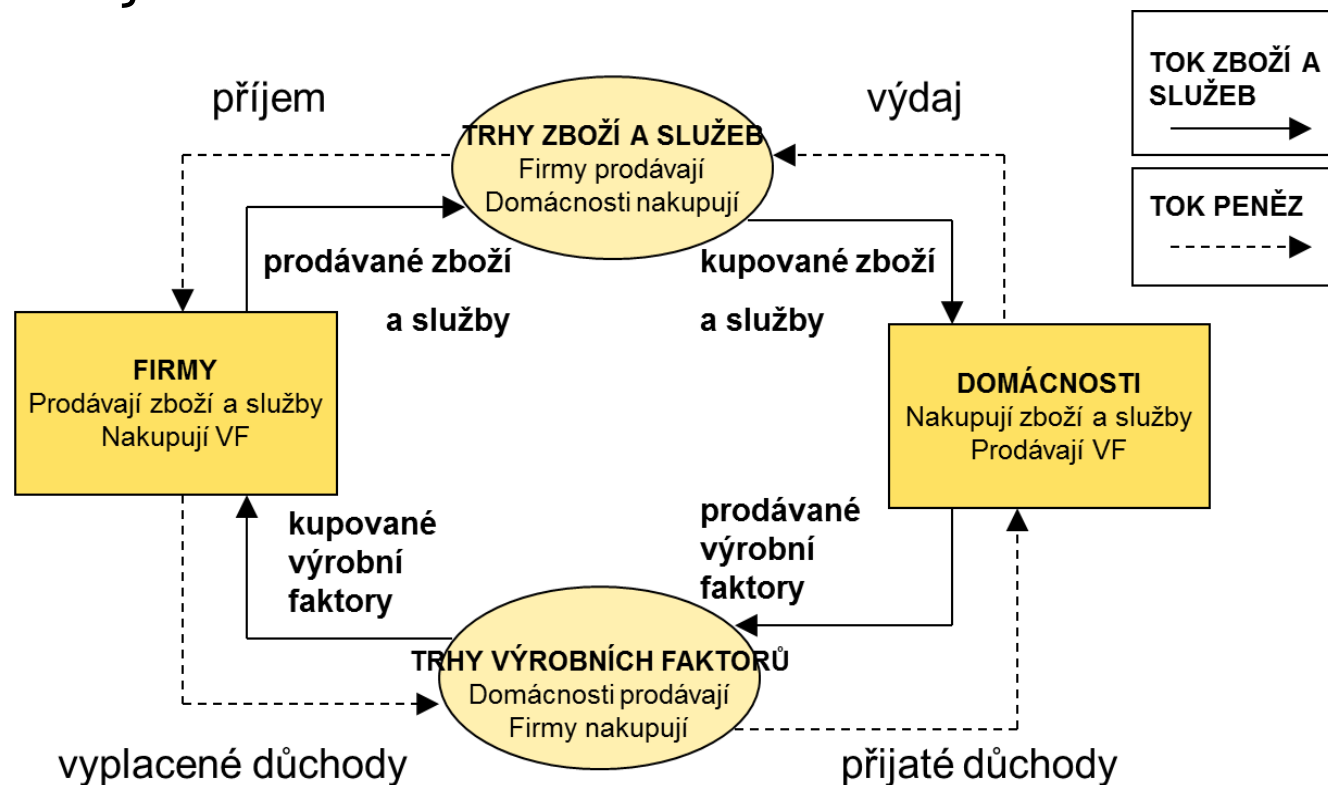

Mikroekonomie

Úvod do mikroekonomie

Zkoumání jednotlivých subjektů působících v ekonomice:

- Domácností / jednotlivců
- Firmem

Spotřebitel

Rozhodování spotřebitele vychází z předpokladu racionálního chování, bere v úvahu cenu informací a je založeno na preferencích.

Zkoumání v rámci mikro ekonomie je založeno na

- Neomezenosti potřeb
- Omezenosti zdrojů

Potřeba

- ✓ pocit nedostatku, který chceme eliminovat
- ✓ Masllowova pyramida potřeb

Spotřeba

- ✓ aktivita pro naplňování potřeby
- ✓ spotřebovávají se statky, vyrobeny ze vzácných zdrojů

Spotřebitel

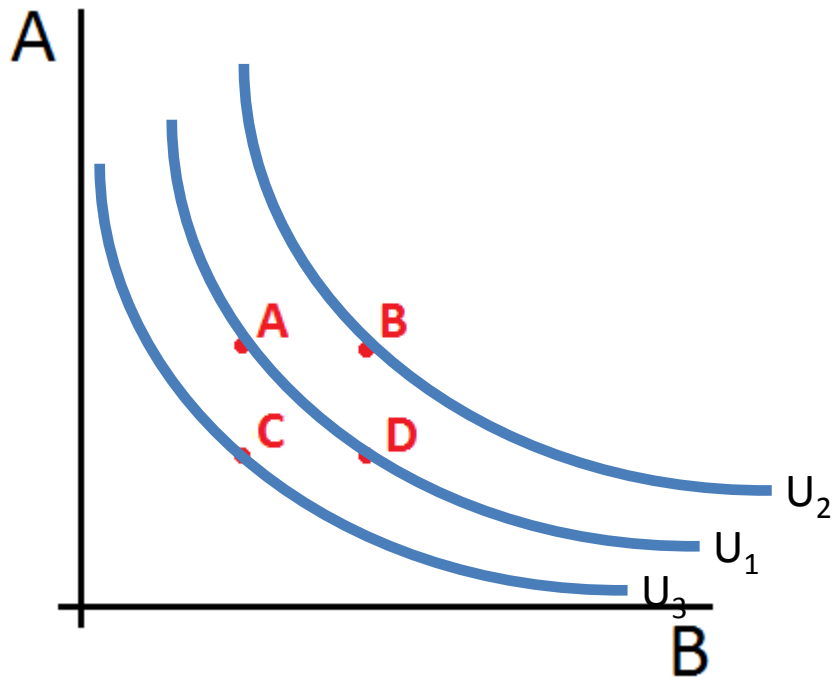
Každý spotřebitel se rozhoduje na základě svých preferencí.

Předpoklady spotřebitelských preferencí:

- Úplnost
  - ✓ *spotřebitel dokáže porovnat každé dva spotřební koše*
- Tranzitivita
  - ✓ *pokud spotřebitel preferuje A před B, a B před C, pak preferuje A před C*
- Nenasycenost
  - ✓ *spotřebitel preferuje větší množství před menším*
- Rozmanitost
  - ✓ *spotřebitel preferuje různorodou spotřebu*

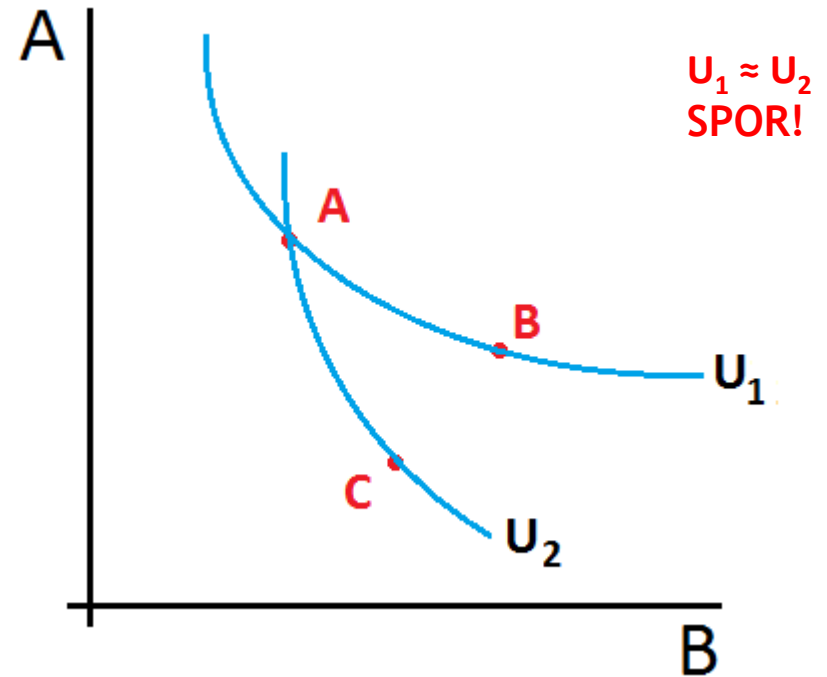
Spotřebitel

Uspořádání preferencí spotřebitele

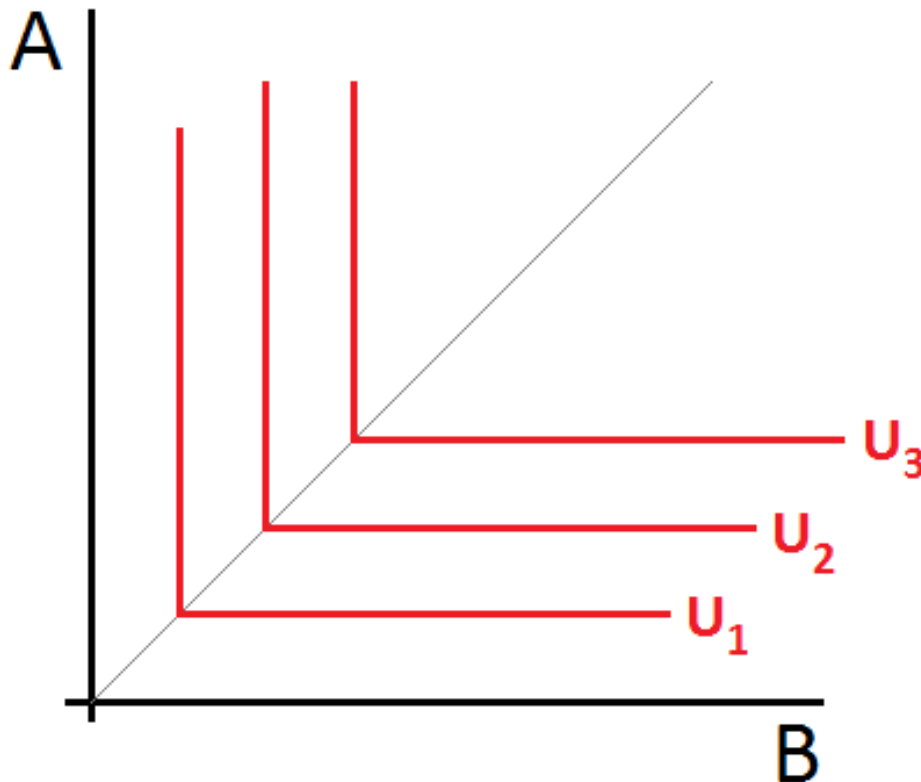
Proč se preferenční
křivky nekříží?

$A \approx B$ a $A \approx C$ pak $U_1 \approx U_2$

Spotřebitel

Komplementy = statky, které se spotřebovávají společně (*levá a pravá bota*)

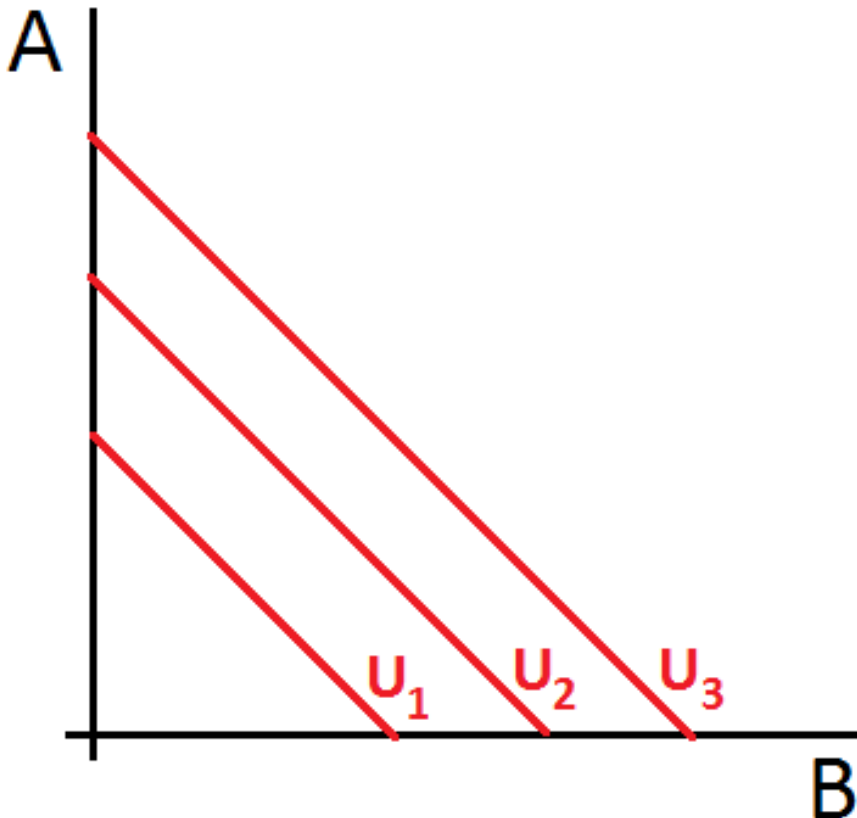

Spotřebovává se konkrétní kombinace statků.

Třeba jedna pravá a jedna levá bota.

Spotřebitel

Substituty = statky, které lze zaměňovat ve spotřebě (*rohlík a chleba*)

Je jedno jaký statek se spotřebovává.

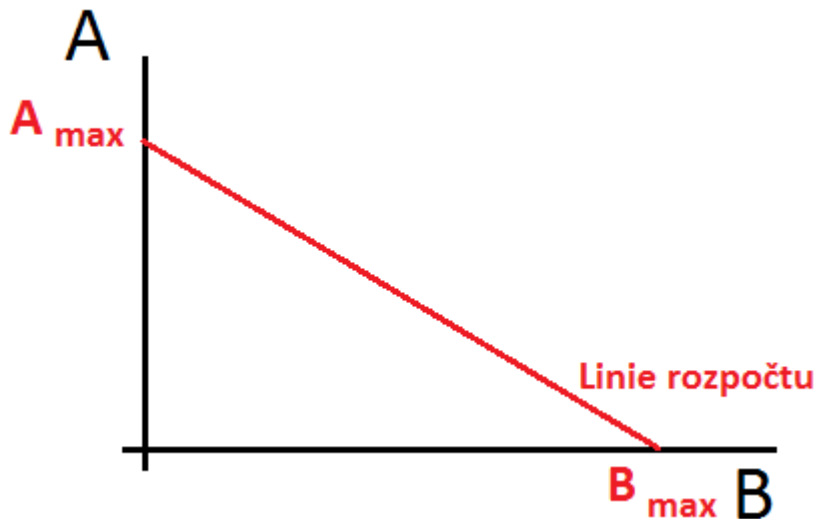
Snížení spotřeby jednoho statku je nahrazeno spotřebou stejného množství druhého statku beze změny dosaženého užitku.

Spotřebitel

Rozpočtové omezení představuje disponibilní důchod, který může spotřebitel vydat na spotřebu.

Linie rozpočtu představuje kombinací statků, které si může spotřebitel dovolit spotřebovat vzhledem ke svému rozpočtovému omezení.

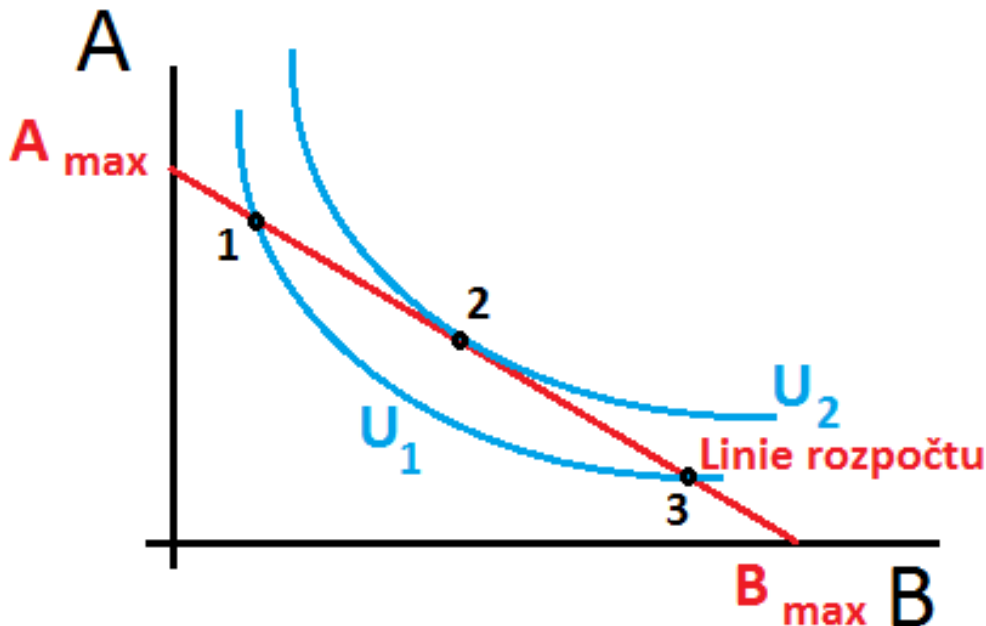

- $A_{\max} / B_{\max}$ = maximální množství statků při daném rozpočtovém omezení spotřebitele
- závisí na ceně statků
  - závisí na rozpočtovém omezení

Spotřebitel

Volba spotřebitele

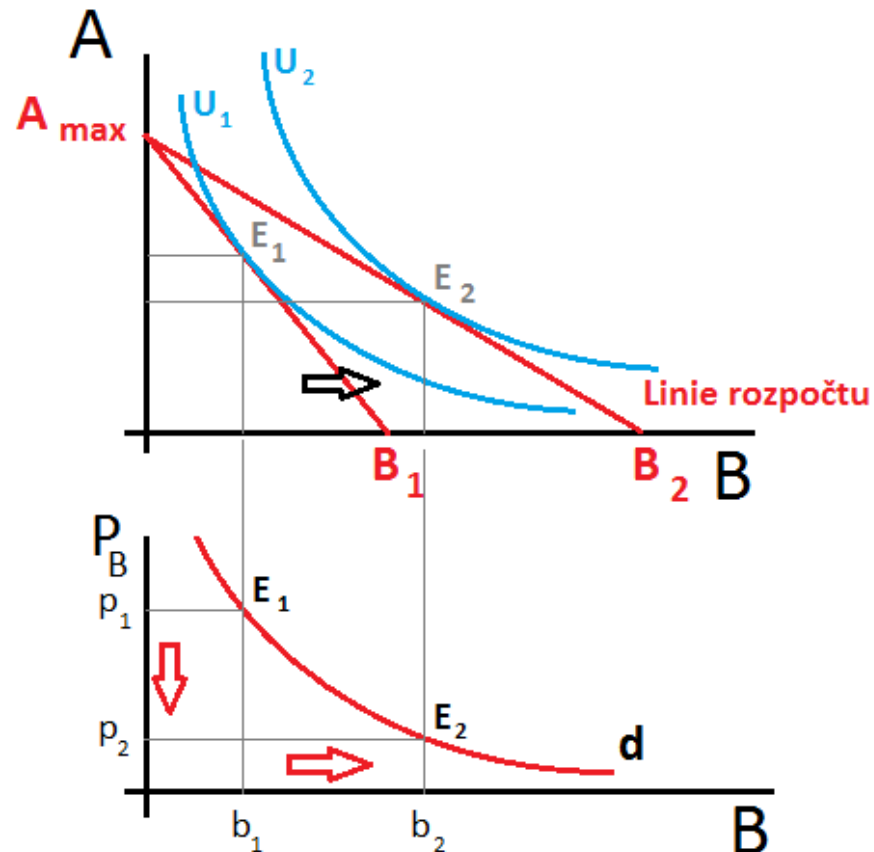
Spotřebitele preferuje vyšší uspokojení potřeb (vyšší preferenční křivka)

Všechny body (1 / 2 / 3) jsou dosažitelné při daném rozpočtovém omezení, avšak kombinace statků v bodě 2 přináší spotřebiteli nejlepší uspokojení (nejvyšší dosažitelná preferenční křivka)

Spotřebitel

Odvození individuální poptávkové křivky

Pokud se mění ceny jednoho statku, za podmínky ceteris paribus, mění se linie rozpočtu a taky množství daného statku, které spotřebitel preferuje.

Z toho lze odvodit, že:

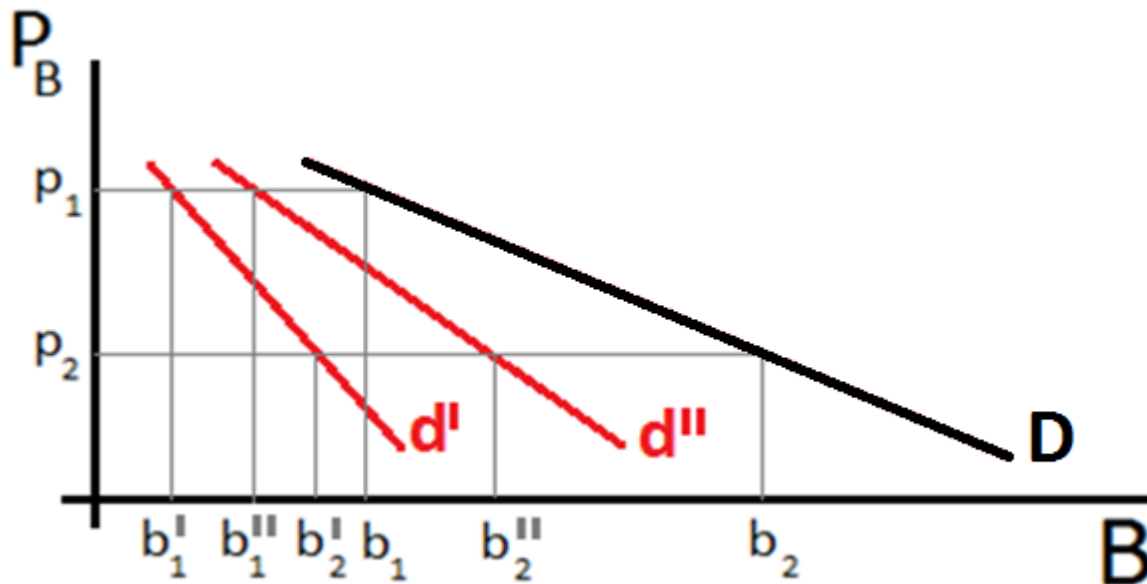
- při poklesu ceny daného statku jeho spotřebovávané množství stoupá
- při nárůstu ceny daného statku jeho spotřebovávané množství klesá

Daný vztah se označuje jako zákon klesající poptávky.

Spotřebitel

Odvození tržní poptávkové křivky

Tržní poptávkovou křivku lze odvodit od individuálních poptávkových křivek horizontálním součtem individuálně poptávaného množství statků při všech cenách.

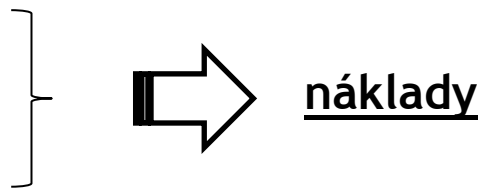
$$D = d' + d''$$

$$b_1 = b_1' + b_1'' \text{ (při ceně } p_1)$$

$$b_2 = b_2' + b_2'' \text{ (při ceně } p_2)$$

Výrobce

Výrobce je producentem statků, k produkci kterých využívá kombinace výrobních faktorů - ekonomické členění:

- práce
  - půda
  - Kapitál
-
- náklady

Motivací výrobce je dosahování zisku, jako rozdílu mezi výnosy a náklady.

Vztahy mezi výnosy, náklady a ziskem:

$\text{zisk} = \text{výnosy} - \text{náklad}$

$\text{výnosy} = \text{množství} * \text{cena}$

$\text{náklady} = \text{fixní} + \text{variabilní} = \text{průměrné} * \text{množství}$

$\text{mezní náklady} = \text{přírůstek nákladů při změně produkce o jednotku}$

Výrobce

Vztahy mezi výnosy, náklady a ziskem (graficky):

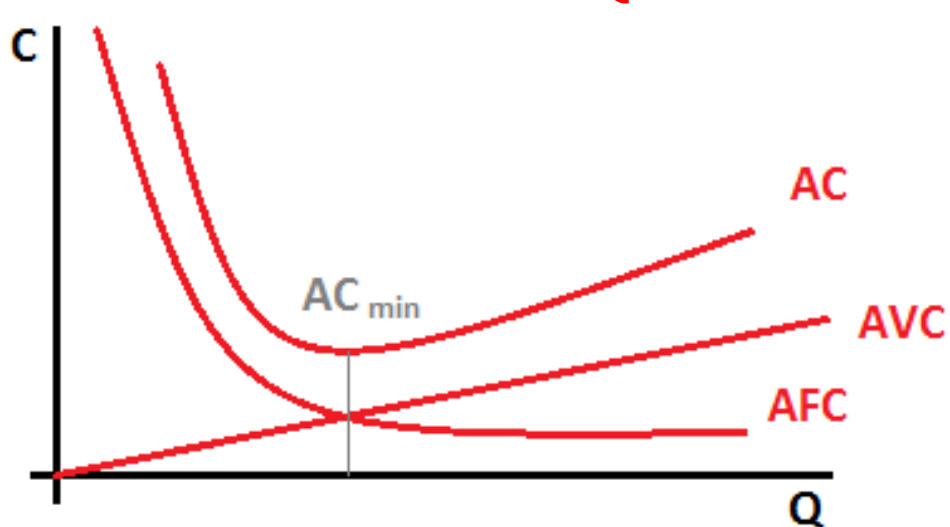
$$TR = P * Q$$

$$TC = FC + VC$$

$$AC = TC / Q$$

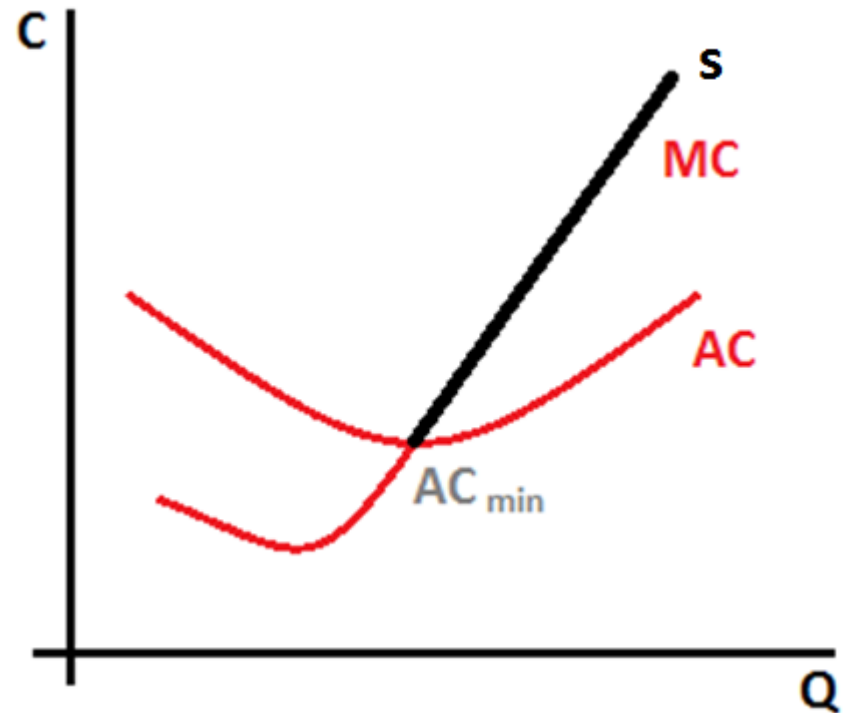
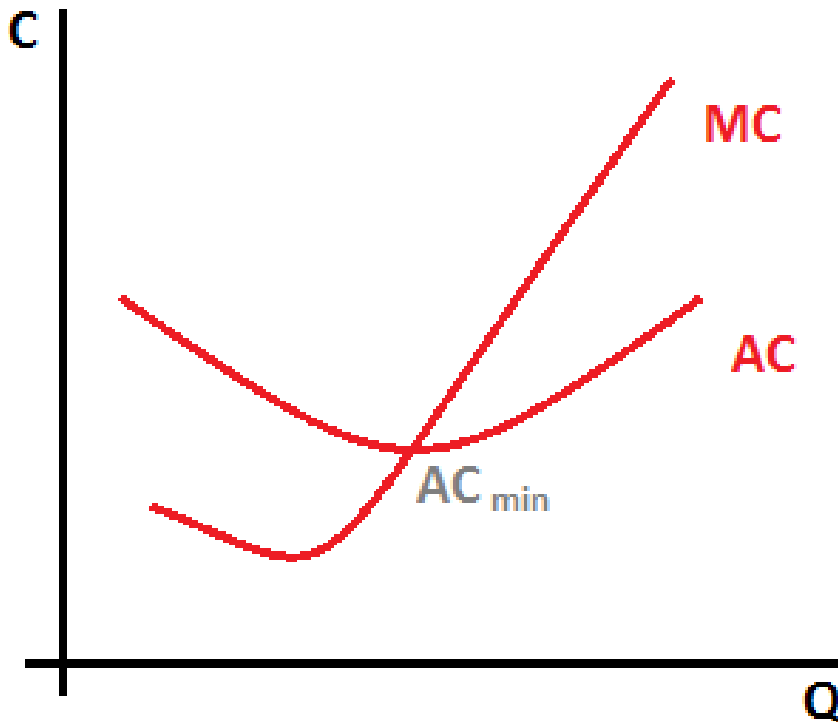
$$AVC = VC / Q$$

$$AFC = FC / Q$$

Výrobce

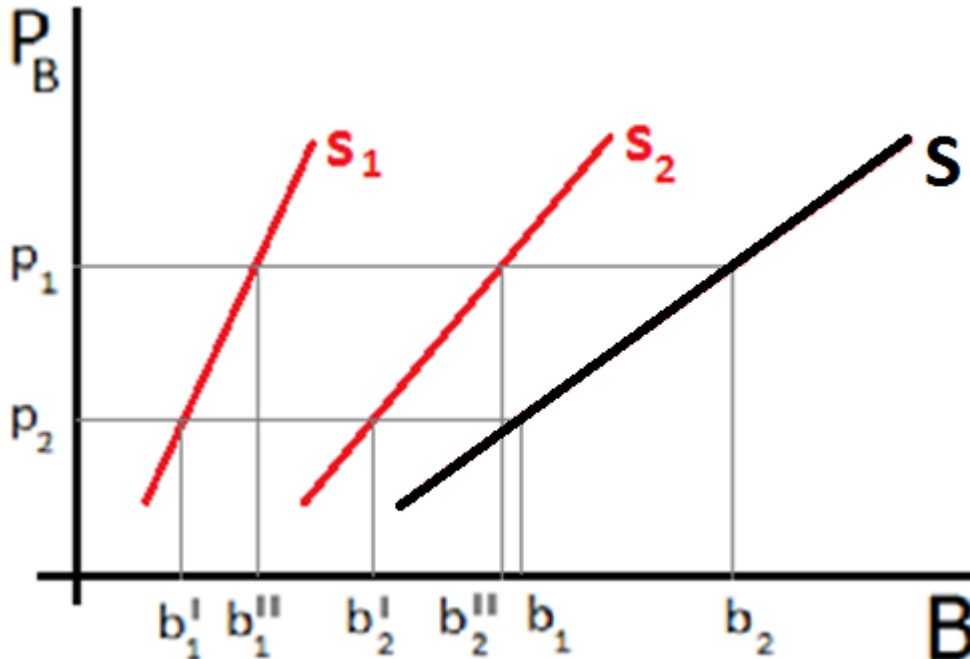
Odvození individuální nabídkové křivky

Výrobce

Odvození tržní nabídkové křivky

Tržní nabídkovou křivku lze odvodit od individuálních křivek horizontálním součtem individuálně nabízeného množství statků při všech cenách.

$$S = s' + s''$$

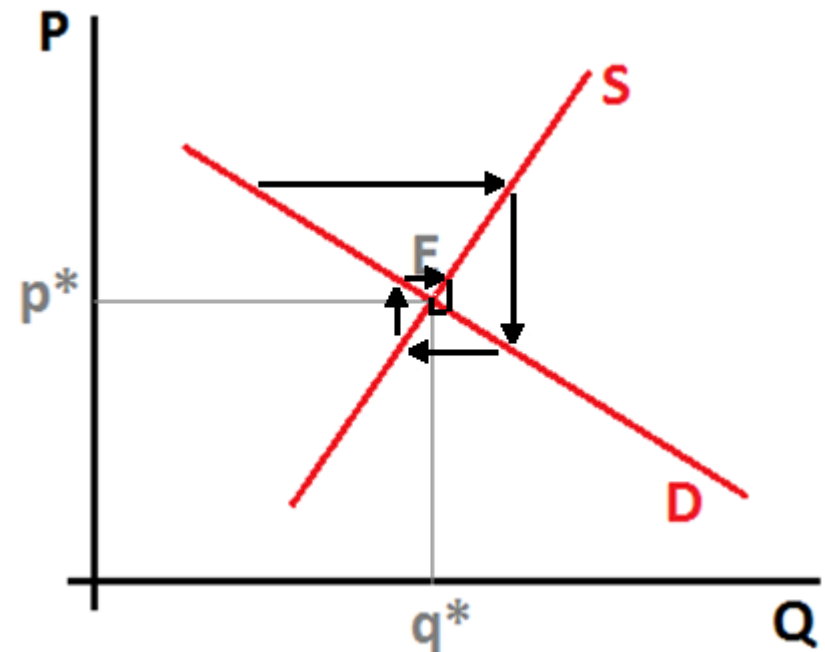
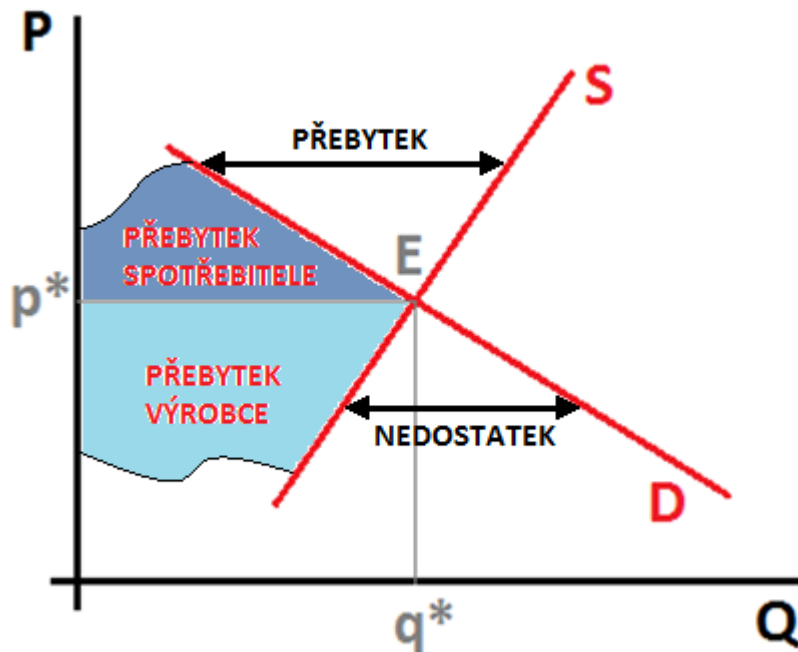
$$b_1 = b_1' + b_1'' \text{ (při ceně } p_1)$$

$$b_2 = b_2' + b_2'' \text{ (při ceně } p_2)$$

Trh a tržní mechanismus

Nabídka a poptávka se potkávají na trhu a jejich vzájemným působením prostřednictvím tržního mechanismu se dosahuje rovnovážní ceny a rovnovážního množství.

Trh a tržní struktury

Na trhu působí subjekty (spotřebitelé a výrobci) a dle množství těchto subjektů a podmínek jejich působení na trhu lze trhy rozdělit do struktur.

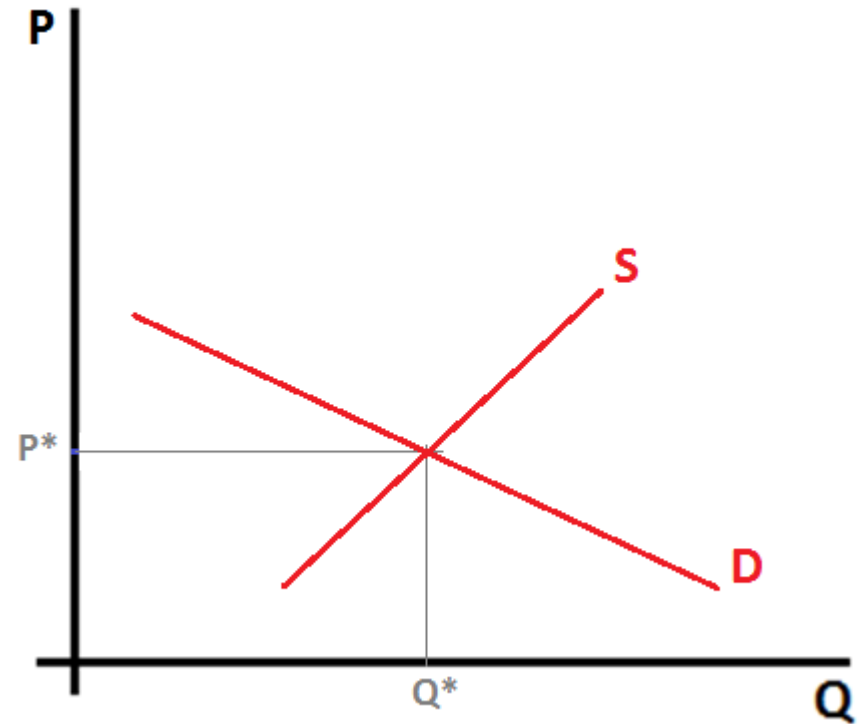
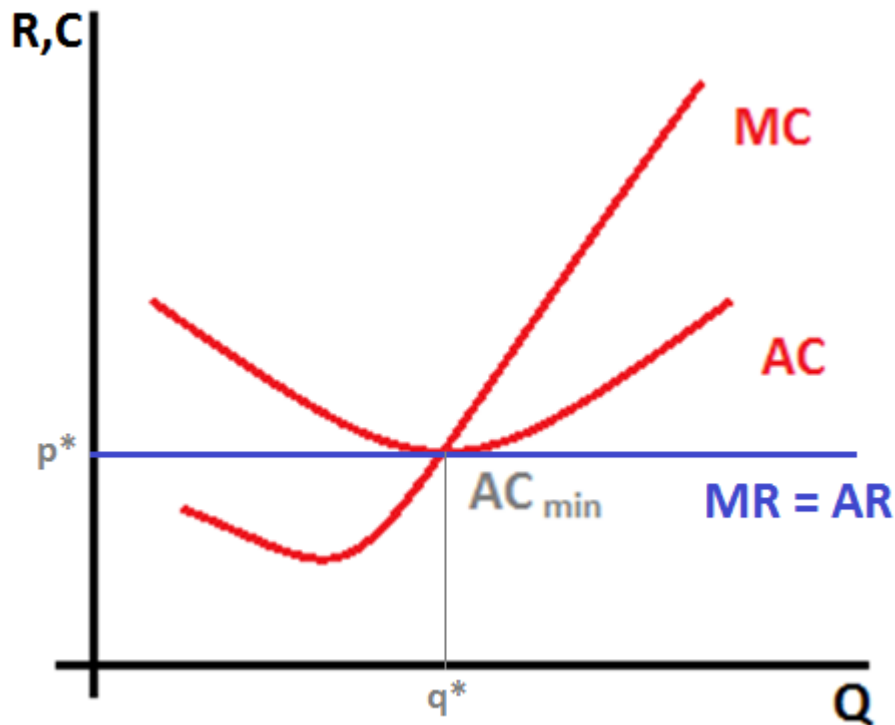
Konkurence = mezi subjekty (nabídka a poptávka) a mezi výrobci

- **Dokonalá konkurence**
  - ✓ *mnoho výrobců, identický produkt, bez bariér vstupu a výstupu*
- **Monopolistická konkurence**
  - ✓ *mnoho výrobců, diferencovaný produkt, malé bariéry vstupu a výstupu*
- **Oligopol**
  - ✓ *málo výrobců, diferencovaný produkt, značné bariéry vstupu a výstupu*
- **Monopol**
  - ✓ *jeden výrobce, specifický produkt, specifické podmínky působení na trhu*

Trh a tržní struktury

- **Dokonalá konkurence**

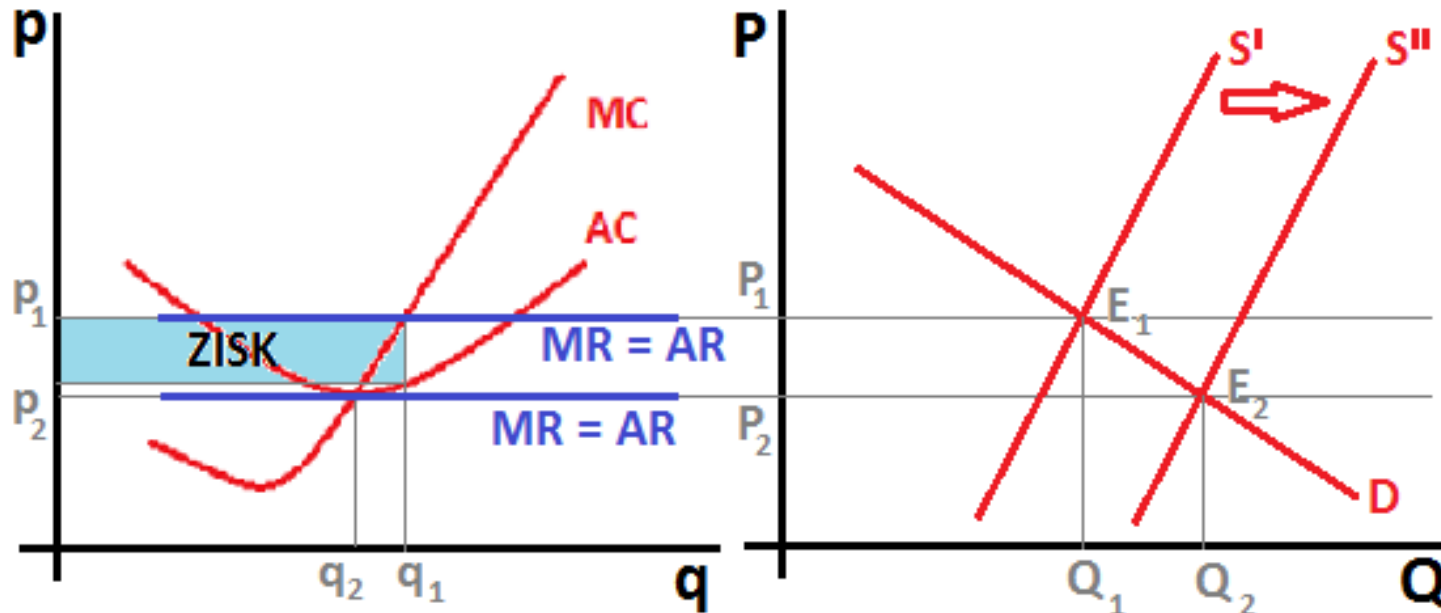
- ✓ *mnoho výrobců, identický produkt, bez bariér vstupu a výstupu*

Trh a tržní struktury

■ Dokonalá konkurence

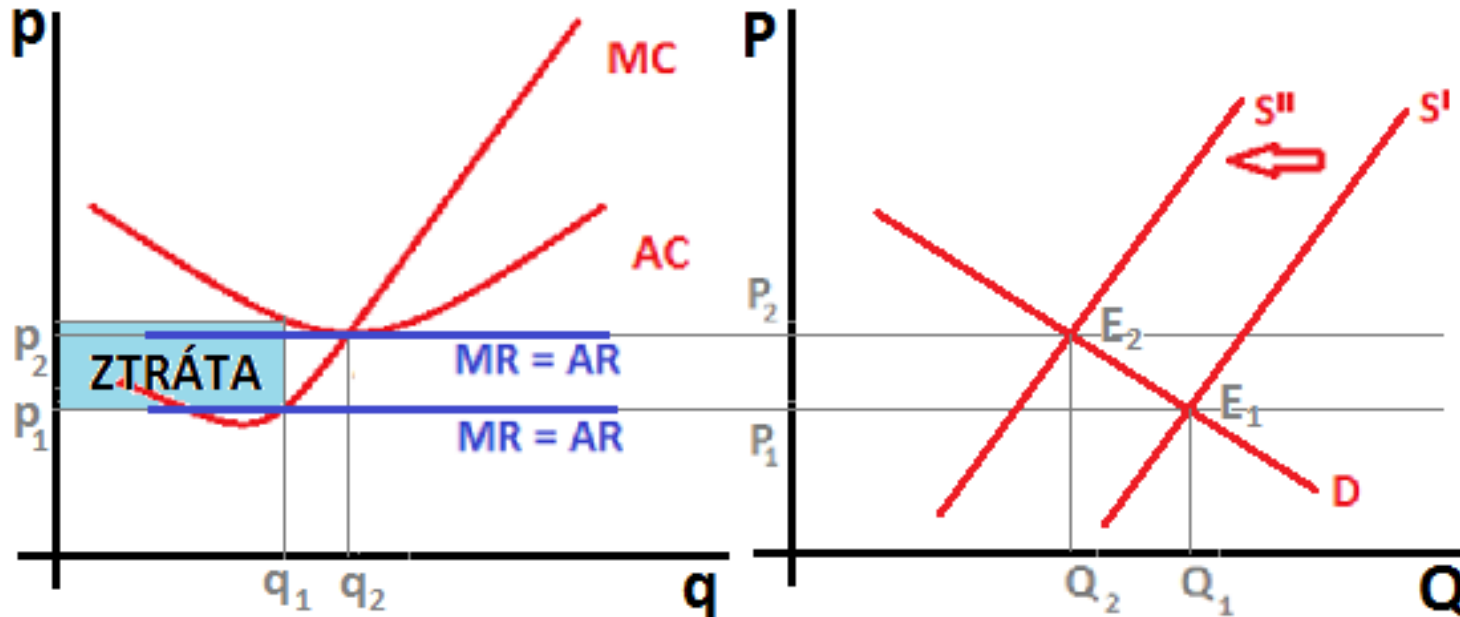
- ✓ *pokud je cena vyšší než rovnovážná, vede k zisku firmy a motivuje další výrobce k vstupu do odvětví a zvýšení nabídky, co vede k snížení ceny, až do momentu, kdy žádná firma nedosahuje zisku = trh pak v rovnováze*

Trh a tržní struktury

■ Dokonalá konkurence

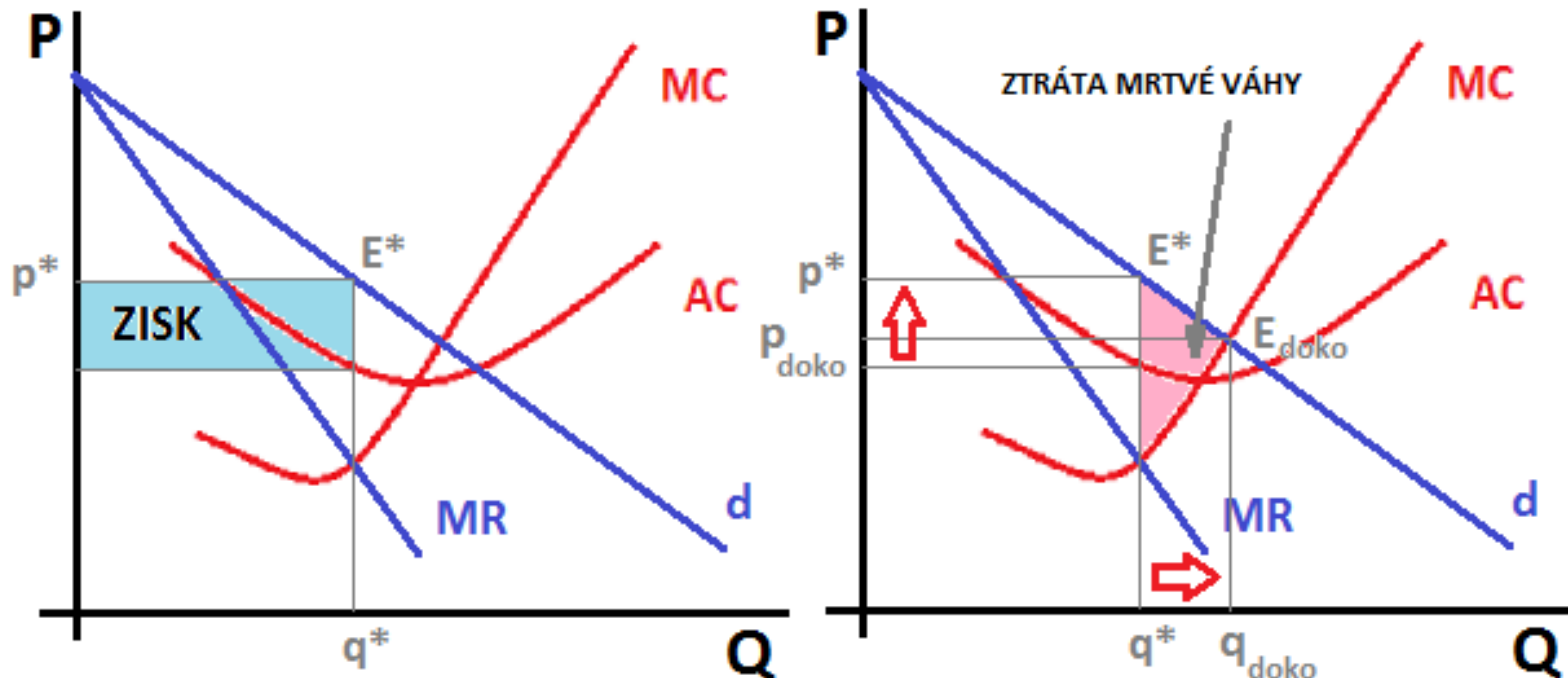
- ✓ *pokud je cena nižší než rovnovážná, vede k ztrátě firmy a motivuje výrobce k výstupu z odvětví a snížení nabídky, co vede k zvýšení ceny, až do momentu, kdy žádná firma nedosahuje ztráty = trh pak v rovnováze*

Trh a tržní struktury

■ Monopol

- ✓ jeden výrobce, specifický produkt, specifické podmínky působení na trhu
- ✓ monopol dokáže využít svoji sílu pro určení ceny nabízeného statku

Trh a tržní struktury

■ Monopol - Cenová diskriminace

- ✓ Dokonalá cenová diskriminace - monopol účtuje dle ochoty spotřebitele platit - monopol získá celý přebytek spotřebitele
- ✓ Reálná cenová diskriminace
  - ❖ Slevy pro děti
  - ❖ Slevy pro studenty a důchodce
  - ❖ Množstevní slevy, slevové kupóny...
- ✓ *Regulace monopolu - Antimonopolní legislativa - ÚOHS:*
  - ❖ bránit koncentraci - omezit fúze a akvizice, rozdělit firmu
  - ❖ regulovat cenu - bránit domluvám na spolupráci firem

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost!

Příjemný zbytek dne!